

Onze Vogels

61e jaargang no.12, december 2000

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

Vogel

copy

van de
roestbuikorganist

Euphonia Fulvicrissa

De 'violetblauwe organist', *Euphonia violacea violacea*, is zo ongeveer de meest ingevoerde soort. Violetblauwe organisten zwermen in de onmetelijke natuur van Brazilië rond op zoek naar rijpe vruchten, waarbij ze het vooral gemunt hebben op vijgen en bananen, terwijl ze ook graag de om de vruchten vliegende insectjes verorberen. Als voedsel eten ze graag mierenpoppen, wasmottenlarven, kleine stukjes banaan, appel, pruim, druiven en eigenlijk alle fruit, dat een beetje vochtig is, maar ook fruitvliegjes. Ze zijn ook dol op nectar dat op kleine schaaltes met water vermengd als honingwater wordt verstrekt. Naar het schijnt zijn organisten gemakkelijk in gevangenschap te kweken, echter de jongen worden bijna nooit ouder dan 6 dagen zoals ikzelf jammer genoeg diverse malen heb mogen ervaren. De roestbuikorganist *Euphonia Fulvicrissa* leeft in het tropisch regenwoud van Peru en wordt zelden ingevoerd. Toch wist ik vorig jaar juni een koppel van deze vogels te bemachtigen. De handelaar wist mij te vertellen dat hij deze soort nog nooit binnengekrepen had en na enig speurwerk in een vogelencyclopedie kwamen wij erachter dat het hier om roestbuikorganisten ging.

Tot de kleinere tangaras rekenen we de zogeheten organisten. Het zijn buitengewoon kleurrijke vogels ter grootte van onze bekende mezen, die nog aardig zingen ook.

Ze waren nog maar twee dagen in Nederland en waren in goede conditie. Eenmaal thuis aangekomen werden de vogels ondergebracht in een redelijk grote kooi, 100cm breed, 100cm hoog en 50cm diep, de achterwand van deze kooi is beplakt met een afbeelding van een tropisch regenwoud en de vogels voelden zich er meteen thuis. Zoals alle vogels die ik aanschaf, heb ik ze eerst een kuur met ESB3 gegeven gevolgd door een vitamine kuur. De vogels aten goed van het fruit en de wasmottenlarven en met de nectar wisten ze ook wel raad. Na drie maanden was het zover. Het vrouwtje had in een tropennestkastje een nestje gebouwd van kokosvezel en ze legde er achtereenvolgens vier eitjes in. Na 17 dagen kwam het eerste jong uit het ei, de volgende dag weer 1 enz.. De jongen werden gevoerd met wasmottenlarven, buffalowormpjes, banaan en nectar. Dit ging gepaard met een vreemdsoortig hoog getjilp van het vrouwtje. Het mannetje bewaakte het nest en als ik er in de buurt kwam, probeerde hij mij van het nest weg te lokken. Na echter 6 dagen werd het eerste jong het nest uitgeworpen en lag dood op de grond. De volgende dag volgde nummer

twee, de dag daarop nummer drie en de dag daarop nummer vier. Na deze ervaring heb ik wat ervaren kwekers van de speciaalclub van vruchten en insecteneters gebeld en ik was weer wat wijzer geworden. Hiervoor nog mijn dank. Na 28 dagen had het vrouwtje weer eitjes gelegd, dit keer waren het er drie. Weer na precies 17 dagen werd het eerste jong geboren. Op dat moment had ik de vogels laten wennen aan een speciaal voer wat ik had samengesteld. Ik had namelijk de indruk dat de jongen van het vorige nest toch het een en ander aan voedingsstoffen tekort waren gekomen. Mijn vermoeden zou later bevestigd worden. Het vrouwtje voerde de jongen uitstekend. Ik legde de wasmotlarven in dit speciale voer zodat ik ervan verzekerd zou zijn dat de jongen het ook binnen zouden krijgen. Dit keer ging het 10 dagen goed, daarna werd het eerste jong het nest uitgeworpen en lag dood op de grond. De volgende dag volgde nummer twee, de dag daarop nummer drie. Het laatste jong heb ik toen voor onderzoek aangeboden bij een bijzonder kundig dierenarts in het plaatsje Heenvliet. De volgende dag kreeg ik de uitslag: de vogel had een candida-

infectie opgelopen die waarschijnlijk afkomstig was van de oudervogels of van het levend voer dat ik ze gaf. Deze schimmelinfectie moest bestreden worden met Nystatine. Daarbij werd ook nog geconstateerd dat de vogel een darminfectie had opgelopen. De oorzaak hiervan was onduidelijk en zal later in dit verhaal nog een vervolg krijgen. Ik heb toen besloten de oudervogels te behandelen met een antibioticakuur. Ik was in de veronderstelling dat door het toedienen van deze medicijnen er voorlopig niet meer gebroed zou worden maar niets was minder waar. Weer na precies 28 dagen werd er een ei gelegd. Uiteindelijk werden het er drie en 17 dagen later kwam daar het eerste jong uit het ei. Ik had 2 jongen, 1 ei was onbevruucht. De jongen groeiden dit keer veel harder en na 21 dagen kon ik al zien dat het hier om een mannetje en een vrouwtje ging. Na 26 dagen vlogen de jongen uit en werden nog 3 weken door het vrouwtje gevoerd. Op dat moment waren ze zelfstandig. De foto's die ik meestuur zijn van deze jongen. Ze zijn gemaakt toen de jongen 1 maand oud waren. Na 2 maanden vond ik 's ochtends vroeg het jonge vrouwtje dood op de grond. Ik heb

de vogel direct voor onderzoek aangeboden en een paar uur later had ik de uitslag. Het jonge vrouwtje was doodgegaan aan een acute darmontsteking die veroorzaakt was door een besmetting met hexamiten. Hexamiten zijn ééncellige organismen van de protozoënfamilie die in staat zijn een darminfectie te veroorzaken. Dit had tot gevolg dat ik de vogels moest kuren met Ronizol. Op dit ogenblik zit het vrouwtje weer op eieren en ik denk dat de vogels nu wel vrij zijn van ziektes. Het jonge mannetje doet het goed en hij is op dit moment aan het doorkleuren. U ziet het leven van de organistekweker gaat niet over rozen. Ik hoop u nog verslag te kunnen doen over het vervolg van de kweek. Ik heb ook nog een paar weken geleden een Vietnamese prachtmee gekweekt in de buitenvolière. Binnenkort zal ik u een verslag met foto's doen toekomen.

Met vriendelijke groet,

*Eric Kooiman
0181- 318 360*

Wonderlijke mooie vogel "BRUINRUGH

Een aantal maanden geleden zaten drie exemplaren van deze vogels bij een vogelhandelaar in Groningen. We wisten niet wat voor vogels het waren. Mijn eerste indruk was dat het heggenmussen waren gezien hun bouw, snavel en voorkomen.

Mooie vogels waren het, dus hebben we ze aangekocht.

Om meer van deze vogels te weten te komen ben ik op onderzoek uitgegaan.

Van dit onderzoek doe ik het volgende verslag.

Wetenschappelijke naam:

Prunella immaculata

Engelse naam:

Maroon-Backed accentor

Duitse naam:

Braunrücken-braunelle

Franse naam:

Accenteur-immaculé

Groot: 14 cm

Gewicht: +/- 20 gram

Ringmaat: 2,7 mm

Leefgebied

De vogels komen voor in Nepal, Sikkim, Bhutan, Tibet en West-China.

In de zomermaanden verblijven deze heggenmussen op een hoogte van 3500 meter tot 4500 meter, in de winter op een hoogte van 2000 tot 2500 meter.

Talrijk zijn deze vogels niet, als men ze waarneemt is dat altijd één vogel of 2 à 3 vogels. Dit is te verklaren aan de hand van het feit dat het solitair levende vogels zijn. Alleen in het broedseizoen komen ze bij elkaar. Hierop kom ik later nog terug in dit artikel.

Bij het waarnemen valt altijd op dat ze een dik zijdeachtig verenkleed bezitten, wat te verklaren valt uit het gegeven dat ze op hoogten leven waar een goed geïsoleerd verenkleed geen overbodige luxe is. De vogels zijn bosbewoners die leven onder de struiken waar het relatief vochtig is. In het voorjaar, als ze hun monotone lokroep vaker laten horen, vertoeven ze ook wel in de toppen van dennen waar ze dan rusteloos rondvliegen. De vogels voeden zich uitsluitend met insecten en hun larven. Ze maken hun nest, dat korvormig is en slordig, van gras, bladeren, afgewerkt met mos en dierenhaar. De plaats van het nest is logisch gezien de plaatsen waar ze zich het meest ophouden n.l. onder de struiken, op de grond of laag bij de grond in een boomstomp. Ze leggen drie tot vier eitjes die blauw van kleur zijn en geen tekening hebben. Van alle heggenmussen bestaan er zes soorten n.l.:

- de alpenheggenmus
 - de Europese heggenmus
- de drie siberische soorten t.w.
- bergheggenmus
 - zwartkeelheggenmus
 - steenheggenmus
- en de hier beschreven:
- bruinrugheggenmus
- en de laatste is gezien zijn tekening en kleur het opvallendste.

EGGENMUS" met wonderlijk bestaan

De kop en de nek zijn leigrijs, op het voorhoofd heeft deze vogel een fijne tekening op een zilvergrijze ondergrond. Zijn bovendelen zijn kastanjebruin die richting staart lichter van kleur worden. In de vleugels vinden we de kleuren blauwgrijs, zwart en bruin terug. De vleugelpennen vertonen een fijne leigrijze bestreping. De onderste helft van de flanken, de anaalstreek en de onderstaartdekveren zijn warm roestkleurig bruin. Een mooi opvallend onderdeel van deze vogel is de oogring of eigenlijk moet je zeggen twee oogringen. Rond het oog zit een ring die wit of heel licht leigrijs is, die zo nadrukkelijk aanwezig is dat het lijkt of deze oogring lichtgevend is. Om deze ring zit een tweede ring die warm roestkleurig bruin is. Aan de basis van de snavel, waar de ondersnavel en de bovensnavel samenkomen zit een streep die ook weer warm roestkleurig bruin is. Er zijn geen uiterlijke geslachtsverschillen.

Als wij deze vogel willen houden in onze volière zullen we met een aantal zaken rekening moeten houden.

Naar mijn mening is er weinig tot geen ervaring met deze vogels op het gebied van houden en kweek in gevangenschap. Als er wel ervaringen zijn, verneem ik die graag.

Uit mijn ervaring met een aantal vogels, te weten Chinese groenling, zwartkopgroenling en Pallas roséwink (roodmus), die ondersoorten zijn van de Europese cultuurvogels als groenling en roodmus, kun je ten aanzien van gedrag, voeding en verzorging ervan uitgaan dat deze vogels veel

overeenkomsten vertonen. De bruinrugheggenmus zouden we dus ten aanzien van gedrag, voeding en verzorging kunnen vergelijken met de Europese heggenmus. Hiervan uitgaand weten we dat je de heggenmus buiten de broedtijd niet samen in één verblijf moet houden. Ze leven solitair. Ze zullen elkaar altijd blijven bestrijden.

In de broedtijd moeten we het goede moment kiezen om ze bij elkaar te zetten. Het blijft dan oppassen of ze niet gaan vechten. Vechten ze, dan is één van beide of beide nog niet broedrijp.

De voeding bestaat grotendeels uit insecten te weten: meelwormen, buffalo's, mierenieren, pinky's, krekels et cetera. Daarnaast geven we een goed universeelmengsel van Clausbruin, insecten- en universeelvoer en vruchtenpaté. Mijn vogels eten weinig van dit universeelmengsel, maar weinig kan net genoeg zijn.

Zoals eerder gezegd, kunnen we er van uitgaan dat het gedrag van vogels in Europa – als het om ondersoorten gaat – en Azië, of waar dan ook, met elkaar vergeleken kan worden. Met dit gegeven voor ogen kunnen we dit dus ook zeggen van de zes soorten heggenmussen, zoals vernoemd.

We zijn er bij de heggenmus altijd van uitgegaan dat één mannetje en één vrouwtje een verbintenis aangaan voor één broedseizoen om zich voort te planten. Britse onderzoeken wijzen echter uit dat een deel van de heggenmussen een ander, ingewik-

kelder verbintenis aangaan om zich voort te planten.

Rond februari, maart gaan de mannetjes hun broedterritorium afbaken om aan partnerwerving te gaan doen. Uit Britse onderzoeken blijkt nu dat een aantal heggenmusmannetjes geen partner vindt. Deze mannetjes, die alleen zijn sluiten zich aan als bijmannetjes bij een stel heggenmussen. Beide mannetjes hebben nu de kans om zich voort te planten en drie vogels brengen makkelijker de jongen groot dan twee vogels. Toch blijft het bijmannetje een ondergeschikte rol spelen. Als het vaste mannetje het vrouwtje betrapt bij de copulatie met het bijmannetje, zal hij er onmiddellijk bij zijn om het vrouwtje herhaaldelijk aan haar cloaca te pikken. Dit doet het mannetje niet uit jaloezie maar om zijn vrouwtje te dwingen het sperma van het bijmannetje, omdat dit minderwaardig is in zijn ogen, te doen uitscheiden. De uitscheiding vindt dan ook plaats. Hoe dit kan is een open vraag, maar het feit is, dat het vrouwtje dit zonder verzet toelaat en dat er na enige tijd een uitscheiding bij het vrouwtje plaatsvindt. Toch blijft het vaste mannetje het bijmannetje accepteren in hun verbintenis. Dit alles is goed en mooi in beeld gebracht door David Attenborough in de regendelige BBC-documentaire "Wonderlijke Vogels".

De bruinrugheggenmus, een wonderlijke mooie vogel met een wonderlijk bestaan.

Aswin Lemmens

Speciaalclub harzers en timbrado's

Van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

Geachte sportvrienden,

Het bestuur van bovengenoemde speciaalclub wil gaarne uw aandacht vestigen op onze komende wedstrijd van harzers en timbrado's, die zal plaatsvinden in Apeldoorn 2001 in het duivensportcentrum Beatrixlaan 240 te Apeldoorn, tel: 055-3551222.

U kunt zich nog opgeven als lid voor het jaar 2001 door overmaking van f 30,- op bankrekeningnr. 134343611 t.n.v. de penningmeester van de NSHT, de heer W. Peters, Leuvenseweg 15 te Grave, tel.: 0486-172968.

Het inbrengen van de vogels zal plaatsvinden op woensdag 24 januari 2001 vanaf 17.00 uur.

De vogels worden gekeurd op 25 januari 2001.

Om onze zangsport volledig tot zijn recht te laten komen is er een technische dag op zaterdag 27 januari 2001 waarop de vogels kunnen worden beluisterd en besproken zullen worden door keurmesters.

Na afloop daarvan worden de vogels teruggegeven.

Zangkwekers van de Nederlandse

Bond van Vogelliefhebbers, sluit u bij ons aan en u zult volledig kunnen genieten van uw geliefde sport.

Wij hopen op uw bericht van inschrijving van uw vogels door overmaking van f 2,50 per vogel op genoemd rekeningnummer van de penningmeester. Er kan ingeschreven worden met stammen of enkelingen. Wij hopen bij deze start op een grote inschrijving en zullen voor u doen wat wij kunnen.

Vriendelijke groet, Harm Koster

Over kanaries gesproken

De scotch fancy

Groote ringmaat: 2.9 mm

Dat er hier van een Schots kanarie-ras sprake is, is duidelijk als we namen lezen als de Glasgow Don en Schotse kanarie en the Girvin, "naar de havenstad Girvin". Hier is toch wel sprake van een duidelijke taal.

Reeds voor 1820 zou de scotch fancy in Schotland gekweekt zijn.

Hoewel de vorm van de scotch fancy in de loop der jaren vele veranderingen heeft ondergaan, was er altijd wel de cirkel, de gebogen of hoekige lijn of de gedeeltelijke cirkel te zien in de vogel, tenminste als deze houding toont.

In het verleden was dit ras kleiner dan nu. Het lichaam van de oude scotch was breder en de hals was korter, maar vooral de schouders waren voller. Hij was dus kleiner en minder slank dan de vogel die we nu kennen. Zo rond 1880 kwam er meer een type met hoge ronde rug. Hij leek op de Belgische bult, maar dan met een rug zonder inzinking tussen de schou-

ders. In die tijd stond ook in de standaard dat de borst zo veel mogelijk gefriseerd moest zijn.

We moeten niet vergeten dat de invoer van de Belgische bult-kanarie toch altijd wel van invloed geweest is op de Scotch-fancykanarie en dat de historie van de scotch fancy en de Belgische bult ten dele parallel lopen.

Er is een periode geweest dat er van de scotch fancy zo'n negen verschillende standaardmodellen in omloop waren. Meerdere oorzaken, maar vooral de verwarring rond de standaard in die tijd – en ook twee wereldoorlogen – hebben de scotch fancy en ook andere rassen toen geen goed gedaan en het is bijna zover geweest, dat dit ras na 1945 niet meer te zien was op tentoonstellingen in Groot-Brittannië en ook daarbuiten natuurlijk. Het is vooral te danken aan enkele vooruitziende kwekers zoals G.J. Pump en G.C. Lynch en anderen die

in de zeventiger jaren de "Old Varieties Canary Association" stichten. Deze organisatie is nu over geheel Brittannië verspreid en bevordert de kweek van oude kanarierassen, waaronder ook de scotch fancy. Mede hierdoor is dit ras nu weer op grote, maar ook kleine tentoonstellingen aanwezig en nog wel in redelijke aantallen.

De door de Old Varieties Canary Association ontwikkelde standaard houdt in dat het houdingsras, zoals de scotch fancy nu is, weer lijkt op de Glasgow Don. Er moet gestreefd worden naar vooral een sierlijke vogel met een verfijnd lange hals, lang lichaam, een lange staart, fijne vormen en een klein fijn ovaal-vormig kopje.

Bij de aanschaf van een houdingsras als de scotch fancy, moet vooral gelet worden op de gezondheid en daarna of de vogel houding toont. Alleen als deze vogel houding toont, kan er gekeken worden hoe de vogel is in algemene zin volgens de standaard, dus als tentoonstellingsvogel. Vervolgens kijken we naar de losse elementen waaruit de standaard is samengesteld. Is de bevedering strak en hoe is de intensiteit en de schimmel-factor, hoe is de lengte en de breedte en de zacht- of hardheid van de veren en hoe ver zijn de veren doorgekleurd? Dit alles is nodig voor het samenstellen van kweekparen.

Bij de scotch fancy is de gladheid van de bevedering heel belangrijk, hoewel bij de houding de veren op de borst iets anders liggen dan elders, mogen het geen krulveren zijn.

Verder zullen we bij de aanschaf erop moeten letten dat de scotch fancy een slank lichaam heeft en een gebogen halfronde vorm met een smalle staart. De vleugels moeten goed aansluiten en de schouders moeten vrij smal zijn met ronde vormen en mogen zeker niet uitsteken. Vanuit de schouders moet er een goede overgang zijn naar de nek die slank en smal moet zijn, waarop een klein en ovaalvormig kopje.

Als de scotch fancy houding toont, zijn de pootjes licht gebogen.

De voeding is een zaadmengeling van goede kwaliteit met gepelde ha-

ver, geregeld ei- of krachtvoer, gebroken kiezelsteentjes, mineralen, groente en fruit. Alles wel met mate. Om te kweken met de scotch fancy en natuurlijk ook andere rassen, is allereerst een goede gezondheid vereist, maar er is ook een goede gevarieerde voeding nodig, aangepast aan de soort vogels. Voorbereiding van de kweek, vooral een goede rust-periode voordat de kweek begint en veel aandacht bij het samenstellen van de kweekparen. De intensiteitsfactor om een goede, gladde bevedering te krijgen is belangrijk. De kweker moet ook bij de schimmelpartner goed bekijken hoe de bevedering is. Bij het samenstellen van kweekparen is een groen of een groen bont exemplaar "op het hok" waardevol om de vitaliteit van de vogels te behouden.

Verder: hoe zijn de vogels volgens de standaard. Het is dus eigenlijk steeds observeren en steeds alle gegevens noteren, zowel over de gezondheid als de kwekeigenschappen, ook de vorm en het tonen van de houding is iets dat aanwezig moet zijn of tenminste voor een deel. En dan zal dat door selectie moeten worden verbeterd. Daarvoor is geduld nodig en zullen de

kwekers steeds weer hun vogels moeten observeren.

Een goede methode om de scotch fancy te kweken is in broed-hokken van tenminste 50 x 40 x 40 cm per koppel dat bijna zonder uitzondering de hele broedcyclus samenblijft. De man kan dan bijdrage leveren aan de voeding van de jongen.

De jonge vogels moeten na een dertigtal dagen in een apart vluchtje of broedhok waar ze de eerste tijd behalve de gebruikelijk voeding elke dag een bakje met eivoer krijgen. Dit laatste kan langzaam afgebouwd worden zodat de jonge scotch fancy's na een maand één à twee keer per week eivoer krijgen, maar wel zo dat iedere vogel voldoende krijgt.

De ruitijd moet met niet te veel vogels in kleine vluchtjes doorgebracht worden. Veel frisse lucht, veel baden en een goede verzorging is in deze voor de vogels toch wel moeilijke tijd zeker noodzakelijk. Vooral moeten er voldoende zitstokken zijn op de juiste afstand en ermee rekening houdend dat er voor iedere vogel plaats is om te rusten en tenminste één slaapplek.

Jonge vogels die naar de wedstrijd gaan, moeten we trainen. Plaats deze hoog in de bovenste broedkool, zodat zij reeds vroeg leren van boven naar beneden te kijken. Door de zitstokken op een goede hoogte en goede afstand te plaatsen leren ze houding te tonen, de zogenaamde "actie", die in Engeland "the hop" genoemd wordt. De vogel moet deze houding aannemen bij het van stok naar stok gaan zonder aan de tralies te hangen. Hoewel de houding iets is dat in het ras aanwezig moet zijn en meestal ook is, is het door training via de juiste soort zitstokken, zowel in dikte als afstand, te bereiken dat de vogels hun kwaliteiten tonen. De kweker moet verder door blijvende selectie steeds trachten verbeteringen aan te brengen om zo de standaard zoveel mogelijk te evenaren.

De scotch fancy is een actieve vogel waaraan veel plezier te beleven is. Het is nuttig veel tentoonstellingen te bezoeken om zo de nodige ervaring te krijgen.

Lucien Didden

De timbrado

Vele vogelliefhebbers hebben inmiddels de timbrado's leren kennen. Een klein vogeltje met een machtig zangorgaan. De vogel zingt een lied dat steeds in vlug tempo wisselt van toon en vorm. Vol variatie en de toeren kort. Een uitbundig lied, dat in een kamer of voliëre prachtig en opgewekt klinkt. Vele Nederlandse kwekers houden nu deze vogels en ook in Duitsland zijn al vele liefhebbers die de timbrado nooit meer zouden willen missen. Jaarlijks worden er in de omgeving van Bonn wedstrijden gehouden, waar toch ongeveer 120 vogels worden ingezonden. Uit alle windstreken komen de kwekers daarheen. Uit het Zwarte Woud, maar ook uit Beieren.

De standaard met daarin de beschrijving van de toeren is tegen betaling van een betrekkelijk klein bedrag ver-

krijgbaar op het bondsbureau te Bergen op Zoom. In deze standaard zijn ook de laatste wijzigingen op COM-niveau verwerkt. Die wijzigingen kwamen tot stand via een ingediend voorstel door een Spaanse federatie. In Spanje bestaan daarover verschillende meningen. De meeste federaties daar waren tegen een wijziging, maar COM-afvaardiging Spanje nam het voorstel over. Het werd op het COM-congres bij stemming aangenomen. Zelfs de afvaardiging COM-Nederland stemde voor, terwijl de timbrado-keurmeesters in Nederland tegen een wijziging waren. Wat een prachtige samenwerking!

De ingevoerde wijzigingen hielden het volgende in:
De e-rol of eirol verviel.
De u- of o-rol werd o-, u- of e-rol.
De klokkende en de bollende water-

slag werden als watertoeren ingevoerd.

De keurlijsten in Nederland zijn inmiddels aangepast.

Velen denken dat het lied van de timbrado moeilijk is. Dat is een misverstand. Want indien men voldoende aandacht aan dat lied besteedt, valt het best mee en hoe meer men ervan weet, hoe mooier het is om naar het lied van de timbrado te luisteren. En dat kunt u doen in Apeldoorn waar de landelijke spciaalclub harzers en timbrado's een wedstrijd met technische dag gaat houden van 25 t/m 27 januari 2001. U doet toch ook mee? Komt u in ieder geval.

Vriendelijk groeten,
Harm Koster.

Vogels in de winter

Nu ik dit verhaal aan het uitwerken ben, heb ik geen idee wat de komende winter ons zal bieden. Wordt het een strenge winter met veel vorst en een elfstedentocht of wordt het een kwakkelwinter? Het is afwachten. Zelf preferer ik een goede winter met af en toe vorst tot een graadje of tien.

Bij deze wil ik een lans breken voor onze vogels in de vrije natuur. Vooral als we van de winter van die armetierige vogeltjes zien die naarstig naar voedsel zoeken. Nou zijn er wel mensen die af en toe een stukje brood in de tuin gooien, maar dit is natuurlijk niet de methode. Het verdwijnt immers onder de sneeuw of wordt kledemat van de regen.

Bovendien trekken die voedselresten ook nog eens muizen, ratten en ander ongedierte aan. Maak een behoorlijke voederplaat,

liefst zo groot mogelijk en maak er een rand omheen. Als het dan waait, vliegt het voer er niet meteen vanaf. Om te zorgen dat er geen regen of sneeuw op blijft staan boren we enkele gaatjes in de plank, zodat het water wegkan. En als we er nog meer werk aan willen besteden, kunnen we er ook een afdak boven maken.

Als je het jezelf gemakkelijk wilt maken, kun je ook naar een dierenzaak gaan en er een voederhuisje op berkenstam kopen. Als decoratief voor de tuin is dit prachtig, doch als er drie vogeltjes opzitten, is het dringen gebazen. Plaats de voederplaat op een beschutte plek, bijv. onder een boom of grote struik, waarbij rekening wordt gehouden met de noorder- en noordoostenwind.

Nu gaan we eens kijken wat we de vogeltjes zoal kunnen verstrekken. Je zult verstedeld staan wat ze allemaal eten. Mijn eigen kanaries eten dit ook allemaal, maar zouden veel te vet worden. Een vogel in de vrije natuur kan dit vet 's winters goed gebruiken.

Let maar eens op: oud wit- en bruinbrood, oude cake, kaaskorstjes, resten

van kip of een mals haantje, stukjes spek, afgekookte aardappelen en groente. Je ziet achteraf wel wat ze het lekkerst vinden. Verder pinda-notjes, een lust voor de mezen, stukjes appel of peer voor de lijsters en de merels.

En dan wanneer voer je de vogels? Liefst 's morgens als een heerlijk ontbijt en eventueel 's avonds nog een keer, maar tijdgebonden is dit natuurlijk nooit. Verder net als bij de kanaries, bad- en drinkwater en dit natuurlijk geregeld verversen. Badwater echter alleen als het niet vriest. Denk aan de gevolgen als bevriezen van lichaamsdelen, vast- en zelfs doodvriezen van de vogel.

En dan maar kijken wat er zoal landt op de plaat. Je wordt gewoon nieuwsgierig en je zult er verstedeld van staan, want het is net of de vogels aan elkaar doorgeven waar zich de lekkernij bevindt.

En of je nou een grote of kleine tuin hebt of een balkon, voeren kun je altijd.

De vogels zullen u er dankbaar voor zijn.

J.M. Donners

NOOT VAN DE REDACTIE:

Tien tips voor het voeren in de winter:

- 1 Voer de vogels niet eerder dan bij aanvang winter. Voor die tijd vinden ze nog genoeg.
- 2 Strooi voor soorten als winterkoningin, roodborst e.d. ook wat voer op de grond.
- 3 Voer niet te veel in een keer; strooi liever meerdere keren per dag.
- 4 Geef geen voedsel waarin zout verwerkt is.
- 5 Geef geen voedsel dat snel bevroert en snij fruit niet in stukjes; geef bijv. een hele appel op een pin of lange spijker.
- 6 Boter en margarine niet geven, deze werken laxerend, geef vetbollen.
- 7 Als er sneeuw ligt, hoeft u geen water te geven, vogels gebruiken dan de sneeuw.
- 8 Vergruis als het vriest wat ijsblokjes en leg deze buiten.
- 9 Verstrek drinkwater zo dat de vogels er niet in kunnen baden.
- 10 Voeren verminderen naarmate de winter verdwijnt en in maart ermee stoppen.

Grasparkieten

en van alles nog wat!

door Jan Bouwmeester

Deel 11

Als ik mensen op visite heb die zelf geen vogels houden, gebeurt het toch wel vaak dat we even naar de vogels gaan kijken. Al gauw geven de mensen dan hun mening. Die blauwe daar, dat is een mooie! Die gele dat is een prachtvogel, wat een mooie kleuren heb jij rondvliegen.

Deze mensen, die geen kenners zijn, wijzen dus de kleurslagen aan die zij het mooiste vinden. Hierna vragen zij wat nou mijn beste vogels zijn en waarom die vogels zo goed zijn. Dan moet ik ze dus gaan uitleggen dat grasparkieten voor de tentoonstellingen postuurvogels zijn. Hierbij is de kleur ondergeschikt aan formaat, model houding,

vorm van de kop en kopdracht. Natuurlijk is de kleurdiepte en kleuregaliteit wel van belang. Maar de showkwaliteiten van de grasparkiet zitten hem voornamelijk in het postuur. Door een zeer goede postuurvogel naast een zeer matige postuurvogel te zetten kan ik makkelijker uitleggen waaraan een postuurvogel moet voldoen.

Zeer matige hemelsblauwe grasparkiet

Deze hemelsblauwe toont het tegenovergestelde van een goede wigvorm. De grootste breedte bevindt zich namelijk bij de zitstok. Je ziet daar dus een dikke buik en stuit, naar boven toe wordt de vogel juist smaller in de borst en hij is smal bij de schouders.

De kop vertoont ook niet voldoende breedte want je kunt gemakkelijk de ogen zien. De keelstippen zijn boven elkaar geplaatst, wat aangeeft dat de vogel ook smal in de wangen en de keelstip is.

Zeer goede grijsgroene parkiet

Als we de vogel van beneden naar boven bekijken, dan zien we dat deze grijsgroene naar boven toe steeds breder wordt en zo een goede wigvorm toont.

Dit bepaalt dus voor een groot gedeelte zijn hoge kwaliteit. Deze vogel heeft ook een zeer brede schouderpartij en een zeer goed gevulde nek met daarop een brede kop. De keelstippen zijn goed naast elkaar geplaatst, wat erop wijst dat de vogel ook goed breed in de wangen en keelstreek is.

Bij dit artikel plaats ik dan ook een foto van een **zeer goede grijsgroene** grasparkiet naast een **zeer matige hemelsblauwe** grasparkiet.

Voor het bespreken van de twee vogels moet ik u er eerst even op wijzen, dat de foto van de hemelsblauwe iets dichterbij genomen is en dat deze vogel daardoor wat groter lijkt. Maar de verschillen in de onderlinge verhoudingen en het model zijn goed te zien. Beide vogels hebben hun kop in dezelfde hoek naar de camera gekeerd wat een goede vergelijking mogelijk maakt.

Als we de vogels van beneden naar boven vergelijken, dan zien we dat de grijsgroene naar boven toe steeds breder wordt en zo een goede wigvorm toont.

Dit bepaalt dus voor een groot gedeelte zijn hoge kwaliteit. Deze vogel heeft ook een zeer brede schouderpartij en een zeer goed gevulde nek met daarop een brede kop. De keelstippen zijn goed naast elkaar geplaatst, wat aangeeft dat de vogel ook goed breed in de wangen en de keelstreek is.

De hemelsblauwe toont het tegenovergestelde van een goede wigvorm. De grootste breedte bevindt zich namelijk bij de zitstok, je ziet daar dus een dikke buik en stuit, naar boven toe wordt de vogel juist smaller in de borst en hij is smal bij de schouders.

De kop vertoont ook niet voldoende breedte, want je kunt gemakkelijk de ogen zien. De keelstippen zijn boven elkaar geplaatst wat aangeeft dat de vogel ook smal in de wangen en de keelstreek is.

De korte postuurbespreking en het bekijken van deze twee vogels kunnen u de richting geven waarin u als kweker moet denken als u uw koppels gaat samenstellen.

Wat betreft de **kleur en tekeningsmerken** is de grijsgroene ook weer de betere van de twee. De grijsgroene toont een regelmatige vleugeltekening en een mooie egale lichaamskleur.

De hemelsblauwe heeft onregelmatige vleugeltekening en is niet egaal van kleur, toont lichtere vlekken. De keelstippen van de grijsgroene zijn ook beter geplaatst dan bij de hemelsblauwe.

VOGEL 2001

is vanuit
geheel Nederland
prima
te bereiken!

Vanuit West en Oost gaat u, rijdend op de A1 bij het knooppunt Beekbergen ter hoogte van Apeldoorn in de richting Zwolle de A50 op. Zowel vanuit Noord als vanuit Zuid komt u ook op de A50, oostelijk van Apeldoorn.

Direkt voor of na genoemde knooppunt rijdt u afrit 24 Apeldoorn-Teuge op in de richting Apeldoorn. Na twee rotondes rechtdoor en vervolgens bij de verkeerslichten linksaf, bereikt u vlotweg de Americahal én VOGEL 2001.

Met openbaar vervoer neemt u vanaf het NS station buslijn 10. Deze bus stopt tegenover de Americahal. Ook is er, als u uit de trein komt, een treintaxi beschikbaar.

Het adres luidt:

VOGEL 2001, Americahal, Laan van Erica 50, Apeldoorn.

Telefoon Americahal: 055 - 3 662 662.

Telefoon Americahal organisatie: 055 - 3 668 100 (tijdens openingsdagen).

De agapornis lilianaë

Reeds in 1864 werden deze prachtige agaporniden voor het eerst beschreven.

Eigenaardig genoeg dacht men eerst dat het roseicollis waren. Het was pas in 1894 dat Shelley ze als een aparte soort klasseerde en ze noemde naar Lilian Slater, de zus van W.L. Slater, een bekend ornitholoog. In 1926 werden ze voor het eerst in Europa ingevoerd en kort daarop volgden de eerste kweekresultaten in Engeland.

Nederlands : *agapornis lilianaë*
Engels : *Lilian's Lovebird of Nyasaland Lovebird*
Duits : *Erdbeerköpfchen*
Frans : *inséparable de liliane*

In de wildbaan treft men de lilianaë aan in Zuid-Tanzania, Noord-Zimbabwe en Oost-Zambia. Ze leven daar in de nabijheid van de rivieren, want de lilianaë houdt ervan om meerdere malen per dag te baden. Ze leven in kolonies van soms meer dan 100 vogels en voeden zich er hoofdzakelijk met graszaden en vruchten. Tegenwoordig worden er nog sporadisch importvogels aangeboden in de handel.

De lilianaë is ongeveer 12,5 cm groot. Het masker is oranje-rood overgaand in iets lichter op de bef. Het masker gaat op het achterhoofd over in olijfgroen, verder in groen. De algemene lichaamskleur is groen; de snavel koeraalrood overgaand naar de basis in hoomkleurig met een iets blauwachtige schijn. De ogen zijn lichtbruin met meestal een lichtere iris en rond de ogen een witte oogring. De poten zijn grijs, de nagels donker. De lilianaë heeft een fiere houding die veel fijner is dan bij de personata of fischeri.

In gevangenschap zijn het betrouwbare broedvogels, die zeker meer aandacht van de liefhebber verdienen. De voeding bestaat hoofdzakelijk uit een zadenmengeling voor agaporniden en eivoer, anderen weer geven pellets. Voor de nestgelegenheid verkiezen ze stro boven wilgentakken. Ondanks dat het zeer betrouwbare broedvogels zijn, zal niet alles naar wens verlopen. Het eerste strui-

kelblok voor de liefhebber is zijn jonge vogels door de rui te krijgen. Slechts één op vier zou overleven. Geneeskundige onderzoeken daarover hebben tot op heden geen resultaat opgeleverd. Volgens de een stress, volgens de ander vitaminetekorten en ga zo maar door. Daarom is het volgens mij raadzaam om steeds volwassen exemplaren aan te kopen. De aanschafprijs zal dan wel wat hoger liggen, maar de kans dat de vogels plots overlijden is ook zo goed als uitgesloten.

Het is misschien niet altijd even gemakkelijk om een goede lilianaë te herkennen, maar hier toch enkele herkenningspunten:

- De lilianaë heeft net als de nigrigenis een typisch postuur; ze zijn kleiner dan de meeste agaporniden en vertonen meestal een weinig inval in de hals. Lilianaë die even groot zijn als fischeri of personata zijn gegarandeerd bastaards. Ik weet nu ook wel dat de meeste vogels na verschillende generaties in gevangenschap groter worden, maar als je weet dat de lilianaë in de wildbaan al een goede centimeter kleiner is en fijner van lichaamsbouw dan de fischeri of personata, kun je begrijpen dat de lilianaë altijd kleiner blijft.
- Waarop we verder nog moeten letten, is de stuit. Deze moet groen zijn. Blauwe aanslag duidt hier op rasonzuiverheid.
- Jonge vogels vertonen soms wat donkere aanslag op de wangen. Dit verdwijnt vanzelf na enkele maanden. Vogels die een duidelijke zwarte tekening in het masker blij-

ven vertonen, zijn op hun beurt terugkruisingen met nigrigenis of personata.

- De kleur van de snavel bleekt naar boven toe op.

Mensen die grote Lilianaë willen, moet ik teleurstellen. Deze bestaan niet in de raszuivere vorm. De lilianaë, net als de nigrigenis zijn kleiner en minder robuust van formaat dan de personata of fischeri. Ik weet nu ook wel dat de vogels in gevangenschap met de tijd groter worden, maar men moet altijd bedenken dat de verhoudingen moeten blijven kloppen. Als de lilianaë al met achterstand vertrekt, zal hij steeds kleiner blijven dan de personata of de fischeri, want deze evolueren ook. Verder heeft de lilianaë zijn typische houding en deze moeten we zeker behouden. Omdat de lilianaë redelijk zwak is, gaan er soms stemmen op om hem te kruisen met andere soorten (fischeri in dit geval), om hem zo sterker te maken. Dat vind ik op zich niet zo'n goed idee. Ik heb geen problemen met transmutaties, dat weten jullie, maar de wildvorm moet eerst en vooral behouden blijven en dit is nog niet het geval bij de lilianaë. Pas als er voldoende wildvormen overblijven, zou ik met transmutaties beginnen, want anders dreigt de ganse populatie lilianaë verloren te gaan. In Duitsland heeft men daarom een kweekprogramma op touw gezet voor de wildvorm lilianaë en nigrigenis. BVA heeft daar ook zijn medewerking aan verleend en Wessel van der Veen coördineert het geheel. Mensen die geïnteresseerd zijn om mee te werken kunnen Wessel bereiken op (+32) 0 50/61.27.73 of via e-mail wvdveen@be.packardbell.org.

Van de lillianae is er maar één mutant bekend en dat is de lutino. Deze mutatie ontstond in Adelaide - Australië in de kwekerij van de heer Prendergast in 1936 en vererft recessief. Het is dan ook de inofactor van de lillianae die destijds werd overgebracht naar de personata en later naar de fischeri. Of er nu nog veel "echte" lutino lillianae zijn, betwijfel ik. Ik nam enkele maanden geleden nog contact op met de mensen van de ALBS in Australië met de vraag hoe het daar gesteld was met de lutinovorm bij deze vogels. Steve Hornsbe liet mij weten dat er nog af en toe lutino jongen van deze recessieve mutant geboren wor-

den, maar dat die meestal zo zwak zijn, dat ze zelfs niet uit het nest raken. Het aantal in leven zijnde lutino's is daar dan ook heel beperkt. Verder heb ik ook nog melding gekregen dat er in Ausburn-City Australië bij een plaatselijke handelaar een tweetal pastel lillianae werden aangeboden. Een zekere heer Brush zou die daar hebben opgekocht om proefparingen mee te verrichten. Verdere gegevens ontbreken echter. In elk geval zijn bij deze vogel dezelfde mutatiemogelijkheden als bij de andere agaporniden. Het feit dat ze minder goed kweken, zorgt er natuurlijk voor dat de kans op een spontane mutatie veel kleiner is.

De lillianae is een heel sierlijke agapornis. Spijtig genoeg is die minder populair. Maar ik ben er zeker van, dat onze achterkleinkinderen er ons dankbaar voor zullen zijn, als we allemaal de moed en het doorzettingsvermogen hebben om deze vogel raszuiver te kweken.

Dirk Van den Abeele
<http://go.to/lovebirds>
Beschikbaar voor diareportages over agaporniden in België en Nederland.

Latijns: *Pelicanus onocrotalus*

De pelikaan

Deze opvallende grote watervogel is trouwens groter dan de zwaan. En zijn afmetingen liegen er niet om. Zo gaat hun lengte gemeten vanaf het puntje bek gestrekt tot einde staart van 140 cm tot 175 cm en is de vleugelspanwijdte van 270 cm tot 330 cm. Alleen de albatros met zijn vier meter spanwijdte overtreft hen. En met een gewicht van gemiddeld 12 kg is hij een zwaargewicht onder de vliegende vogels. Hij is dan ook de op een na grootste als watervogel. Ze zijn zo speciaal door hun enorme grote bek dat zelfs de reuzentokotoekan – de grootste onder de toekans – hierbij vergeleken in het niets vergaat. Om praktische en ook financiële redenen heeft geen enkele liefhebber de mogelijkheid deze pelikaan (en) in zijn collectie watervogels onder te brengen. Want ze eten uitsluitend vis en met zo'n drie kilogram per dag komen ze heus wel aan hun trekken. Ze kennen hierbij ook nog de kunst om vissen tot wel 1,5 kg. naar binnen te werken. Jonge eenden of andere kleine watervogels letten wel goed op, want voor hun vraatzucht zijn ze zeker niet veilig. Pelikanten worden dan ook uitsluitend in grote vogelparken en dierentuinen gehouden en komen het best tot hun recht in hele grote vijvers.

Ze passen zich vrij snel aan, worden redelijk tam en kunnen bijna gracieus als zwanen over de vijvers glijden. Het zijn van kortbij gezien indrukwek-

Deze pelikaan wordt zowel witte als roze pelikaan genoemd. Geen inheemse vogelsoort, maar groot en klein kent deze mede door zijn eigenschappen.

kende vogels met een kleine liggende kuif achter op de kop. Steeds met een mooi glad goed onderhouden vederkleed waar ze dan de meeste tijd van de dag mee bezig zijn. Een pure noodzaak bij alle watervogels. Het is merkwaardig bij een vraagstelling aan de doorsnee vogelliefhebber of hij weet of de pelikaan ook tot onze Europese vogelsoorten kan gerekend worden en zullen velen twijfelend antwoorden.

Als Europese soort komt hij het meeste voor in het zuidoosten van Europa: Griekenland, Roemenië, Hongarije, Bulgarije en ook in Polen. Broeden doen ze regelmatig in de Do-

naudelta, dit gebeurt in dichte kolonie's tot wel met vijftig paren. De nesten worden gemaakt veelal op eilandjes in dichte uitgestrekte rietvelden, altijd in de omgeving van visrijk water. Voor hun nesten gebruiken ze grote hoeveelheden waterplanten het zijn dan ook omvangrijke bouwsels. In mei juni worden meestal twee eieren gelegd, bij uitzondering kunnen het er eens vier zijn. Beide ouders wisselen af bij het broeden en na een broedtijd van 30 à 33 dagen komen de jongen uit: ze zijn dan nog volledig kaal en nestblijvers.

Ze groeien in de eerste weken behoorlijk snel, vooral hun bekje doet het best. Ze worden gevoederd met verteerde vis welke wordt uitgebraakt. Wanneer ze goed op de pootjes kunnen staan, worden ze uit de krop gevoederd en worden er ook al vers gevangen visjes gegeven. Hiervoor verdwijnen ze dan bijna voor de helft in de grootte wijd geopende bek van hun ouders. Dit geeft een eigenaardig aanzicht, want 't is alsof het jong er wel helemaal in kan verdwijnen. Wanneer ze rond de tien weken oud zijn begeven ze zich reeds op het water en bij vijftien weken worden ze zelfstandig en blijven ze samen in een groep. Volwassen pelikaantjes jagen in groepen en slaan soms met hun vleugels lichtjes op het wateroppervlak om zodoende de vis naar ondieper water te drijven waar ze dan met weinig moeite de vis in hun grote bek

weten te pakken. Een groot aantal vissen kan dan in hun keelzak worden opgeslokt en bewaard.

Buiten het broedseizoen zwerven ze rond steeds op zoek naar visrijk water. Zo kan het wel eens gebeuren dat ze in het zuidoosten van Spanje gezien worden. Ze hebben de eigenschappen om zowel in zoet- als zoutwater te kunnen vissen, als het maar geen diep water is, want dan maken ze geen enkele kans om een visje te verschalken. Alleen een Midden-Amerikaanse soort, namelijk de bruine pelikaan, vangt zijn vis door het stootduiken langsheen de zee kust. Hiervoor wordt op hoogte uitgekeken naar visschoien ook weerom vangen zij in groep. Met gesloten vleugels en uitgestrekte hals duiken ze het water in, bij deze inslag zijn de vissen erg verschrikt en uit hun oriëntatie en zo een gemakkelijker prooi.

Onze witte – en kroeskoppelikaan zijn niet in staat te duiken want zij beschikken over onderhuidse luchtkussens. Hierdoor liggen ze dan ook hoger op het water dan de meeste watervogels.

Wanneer ze dan van hun leefwereld – en dit is het water – op de vleugels willen gaan, hebben ze het met hun 12 kilogram niet zo gemakkelijk en is een aanloopafstand nodig. Eenmaal in de lucht vliegen ze blijkbaar zonder inspanning, worden er dikwijls grote afstanden afgelegd en vliegen meestal op grote hoogten. Ook wordt er dan steeds in formaties gevlogen. Ter bestemming aangekomen wordt er zwevend rondgecirkeld en gedaald. De landing op het water is ook zoals zwannen het doen, met uitgestrekte poten wordt er over het water geschreven om hun snelheid te minderen. Men kan dan ook de volwassen vogels en de jongen – doordat deze met hun jeugdkleed er nog wat donkerder of grauwer uitzien – van elkaar onderscheiden. De ouderen hebben een gelere voorborst en hun poten zijn bruinig roze. Reeds in september trekken ze naar het zuiden. Via Egypte naar de Nijl tot diep in Afrika, een ander deel trekt oostelijk – klein Azië en tot Indië. Om opnieuw in maart – mei naar de broedgebieden terug te keren.

Voor Europa zijn hun aantallen eerder klein in tegenstelling met hun voorkomen in Afrika en Azië. De Europese populatie van de witte pelikaan wordt rond de 2500 paren geschat. Van de kroeskoppelikaan – ook een Europese soort die in hetzelfde gebied voorkomt – zijn de aantallen volgens een tien jaar oude telling wel tien keer kleiner.

Hopelijk blijft hun gebied beschermd en zij eveneens. Omdat het allemaal zo ver van ons bed is en wij ze niet ter plaatse kunnen gaan observeren. Zo nu en dan gaan wij ze in het dierenpark bewonderen en bestuderen. En kan er altijd wel eens een leuk fotootje genomen worden, zoals u hebt kunnen zien. Ik hoop dat u er nu ook eens wat meer tijd voor neemt. Want het is werkelijk de moeite allemaal waard.

*Tekst en foto:
Andre Bruggeman*

Aluminium volièrès en kooien

HABO
volièrè- en kooienbouw

- Diverse kleuren op voorraad
- Standaard elementen en volièrès op voorraad
- Geïsoleerde nachthokken
- Perspex voorzetramen
- Onderdelen voor zelfbouw
- Alles wordt geleverd in geanodiseerd aluminium
- Zeer goede kwaliteit en Service
- Opmeten en Advies aan huis is mogelijk
- Showroom open op afspraak

Kromme Elleboog 3e Laan 3 • 9684 XE Finsterwolde
Tel.: 0597 - 551708 • Fax: 0597 - 551709 • habo@castel.nl

Vogelhandel - Dierenspecialzaak 't Honk

Grote collectie vogels

Aves - Nutribird - Orlux

Enkelvoudige zaden Sluis - Bos - Voskes

Symfoniestraat 156, Nijmegen. Tel./fax (024) 377 55 33

DIERVOEDERS &
DIER-BENODIGDHEDEN

Reigerbosweg 8 c, 5144 MA WAALWIJK - Tel./fax (0416) 65 14 33

Wederverkoper van:
Avian Birdfood products:
Nectar, Spirulina, Carmix,
Orlux, Prestige en
vogelzaden.

Entreebewijzen voor VOGEL 2001 als cadeaubon.

Bij iedere vereniging komt het wel eens voor dat leden in het zonnetje gezet mogen worden vanwege verdienstelijke bijzonderheden. Maar wat moet je ze dan daarbij geven? is een veel gehoorde vraag. Welnu, ieder afdeling of lid kan bij het bondsbureau entreebewijzen bestellen in de vorm van een cadeaubon. U kunt daartoe f 10,00 (dit is het entreegeld voor volwassenen) per cadeaubon overmaken op de bank- of girorekening van de NBvV (kijk voor de bank- of giro nummers voor in Onze Vogels) en u krijgt vervolgens per omgaande de cadeaubon(nen) toegestuurd. Het is nog niet te laat daarvoor!! Uw aanvragen kunnen tot 4 januari 2001 verwerkt worden.

De echte olijfgroene turquoisineparkiet

Donkergroen

Donkergroenopaline

Toen ik enkele jaren geleden een handelaar bezocht in Vlaanderen, zag ik daar een turquoisine die opmerkelijk donkerder van kleur was dan de normale.

Niet alleen het groen maar ook het blauw was donker (kobaltblauw).

Ik besloot onmiddellijk de vogel aan te schaffen. Omdat het broedseizoen voorbij was, besloot ik pas het jaar daarop met de broed aan te vangen. De eerste broed leverde 4 jongen waarvan één zoals de vader. Voor de 2e ronde werd beroep gedaan op een andere bloedvreemde pop; deze gaf 6 jongen waarvan twee donkere. Het daarop volgende jaar werd een donkere man aan een donkere pop gepaard met als resultaat 8 jongen: 2 normaal groene, 4 donkergroene en 2 olijf. Met deze was de olijf turquoisine een feit. De combinatie halfbroer/halfzus bleek een succes te zijn.

Na de rui groeiden de jongen uit tot prachtige vogels.

Beschrijving olijfturquoisine: kop en spiegels op de vleugels zijn mauve, rugdek, hals en staart donkerolijf. Borst wordt okergeel, de vleugels git-zwart, de rode stippen op de vleugels zijn donkerrood. Al bij al een prachtige verschijning.

Deze mutant is perfect te combineren met de bestaande kleuren. Zo zijn reeds bij ons geboren: de donkergroene opaline, olijfpaline en de donkergele, de olijgele is op komst.

Ondertussen heeft een mooi geslachtgebonden cinnamon zijn opwachting gemaakt. Deze is weer zeer goed te combineren met de donkerfactorige om weer nieuwe kleuren te bekomen. Het einde van het kleurengamma is zeker nog niet in zicht.

Iedere mutatiekweker van de turquoisineparkiet zit ongeduldig te wachten op de blauwe mutant.

Laat ons hopen dat deze gauw komt.

Tekst: Jef van Esch
Foto's: Piet Swinkels

Olijf

Olijf opaline

Stuifmeelkorrels of Pollen

Mijn ervaring en het gebruik van dit zuivere natuurproduct, verzameld door de bijen, dat voor mens en dier veel waardevolle bestanddelen bevat en de groei van het gehele organisme stimuleert.

Gezien de grote hoeveelheden zijn er overal stuifmeelkorrels of pollen.

Heidegronden en bossen produceren jaarlijks tonnen stuifmeel en een deel daarvan wordt door de bijen vergaard, verwerkt en ook opgegeten. De jaarlijkse verzamelprestatie van een bijenvolk ligt zo tussen de 30 à 60 kg. De pollen zijn het voedsel voor darrenbroed, voor de voedsters en voor het aanmaken van de koninginengelei, ook wel koninginsepap genoemd.

Met het oog hierop zijn de pollen onderzocht, waarbij de onderzoekers tot de ontdekking kwamen dat het een bijna volmaakt voedingsmiddel is. Pollen bevatten alles wat niet alleen een bij nodig heeft maar ook alles wat een mens of vogel nodig heeft om gezond te leven.

Al spoedig rees het vermoeden dat stuifmeel supervoedsel moest zijn, waar alle essentiële voedingsstoffen in aanwezig zijn. Bij uitgebreide analyses bleek dit inderdaad het geval te zijn. De analyse van de pollen is als volgt:

Water 4%, gereduceerde suikers 20%, zetmeel- koolhydraten 4,5%, eiwitten 20%, As 3%. Amino-zuren gedifferentieerd: Arginine, histidine, isoleucine, lysine, methionine, ferylalanine, tryptofaan, valine. Amino-zuren zijn de bouwstenen van de eiwitten en een aantal ervan kunnen niet door de vogels zelf worden aangemaakt, zodat deze via de voeding moeten worden toegevoegd. Uit het onderzoek is ook gebleken dat

100 gram stuifmeelkorrels evenveel aminozuren bevat als een 1/2 kilo rundvlees of 7 eieren.

Voor vogels is 20 - 30 gram stuifmeelkorrels op 1 kg eivoer voldoende om in eiwit behoefte en vitamine te voorzien.

Stuifmeel is ook rijk aan mineralen en sporenelementen, wat blijkt uit de volgende opsomming: kalium, magnesium, calcium, koper, ijzer, silicium, fosfor, zwavel, chloor en mangaan. Verder komen er nog de volgende vitamines in voor: A, B1, B2, B3, B5, B6, B8, B12, C en D.

Stuifmeel bevat verder groeistoffen en talloze enzymen zoals: cozymase, diaforase en cytochromydase. Voorst bevat stuifmeel ook nog natuurlijke antibiotica en hormonen.

Dit product van de bijen is beter en natuurlijker dan al die chemische producten die te koop zijn in flesjes en potjes.

Tot slot wil ik u mijn ervaring met deze stuifmeelkorrels aan u vertellen. Ik gebruik op één kg eivoer 20 gram stuifmeelkorrels opgelost in lauw water, hiermee maak ik mijn eivoer rijk, waardoor ook nog 2 hardgekookte eieren worden geprakt. Door dit natuurproduct groeien de jongen sneller en beter op.

Dit is mijn verhaal over het gebruik van stuifmeelkorrels, misschien dat u er ook uw voordeel mee kan doen.

Wim Stoop
Tel: 070-3461831

VOGEL 2001 Apeldoorn

Wij weten dat velen van u onze tentoonstelling bezoeken.

Wij willen u dan ook dit jaar weer verwelkomen op onze show van 11 tot 14 januari 2001.

VOGEL 2001 Apeldoorn

Viele von Ihnen werden bestimmt unsere Ausstellung besuchen. Auch dieses Jahr möchten wir Sie herzlich willkommen heißen zu unserer Schau die stattfindet vom 11. - 14. Januar 2001!

VOGEL 2001 Apeldoorn

We are sure that many of you will visit our exhibition. This year again we extend a hearty welcome to you. The show will be held from January 11th - 14th 2001.

VOGEL 2001 Apeldoorn

Sappiamo che tanti persone visiteranno la mostra. Anche quest'anno vogliamo dire a voi tutti: Siete benvenuti a questa mostra che avra luogo dal 11 al 14 gennaio 2000.

De redactie

Voedingsproducten van het bijenvolk

Producten die een functie kunnen hebben bij onze vogels.

Drie- tot vierduizend jaar voor onze jaartelling gebruikten mensen al afbeeldingen van bijen in hun cultuur- of kunstuitingen.

In het oude Egypte gebruikte men al honing voor hun voedsel op te brengen. Door alle culturen en gebeurtenissen heen hebben de bijen zich weten te handhaven in hun bestaan. Je zou kunnen zeggen, dat het kleine beestje een goede levenswijze gevonden moet hebben, anders bestonden zij allang niet meer. De mens heeft altijd gebruik gemaakt van de producten die de bijen voortbrengen. De meeste van die producten zijn ook goed te gebruiken bij onze vogels als aanvullende voeding. Waarom zouden we de eeuwenoude ervaringen van de bijen niet gebruiken bij onze vogels. Voor vruchten- en insectenetende vogels ligt het meer voor de hand dat ze honing, nectar, stuifmeel enz. tot zich nemen, dan bij zaadetende vogels. Maar ook voor zaadetende vogels zijn de bijenproducten een goede aanvulling op de gewone voeding. De bijenproducten die we bij onze vogels als aanvulling en variatie op de voeding kunnen gebruiken, zijn

- honing
- koninginnegelei
- propolis
- stuifmeel
- darrenbroed

Honing

Wat honing is, of beter gezegd, wat honing moet zijn, is in een wettelijk besluit vastgelegd. Dit besluit stelt dat het een natuurproduct moet zijn.

De basisstof waaruit honing bestaat, is floëmsap, een zoet voedingssap, dat ontstaat als de bij nectar tot zich genomen heeft. Nectar bevat veel water. De bij laat dit water verdampen waardoor de nectar dikker wordt. Bij dit eerste verdikkingsproces voegt de bij nog diverse stoffen aan de nectar toe. Dan wordt de verdikte nectar in een dun laagje in een raatcel van de honingraat aangebracht. Hier verdampert ook weer water uit de nectar. Na twee dagen is de suikerconcentratie van 80% bereikt en dan is het honing.

De gemiddelde honing bestaat uit 18% water, 35% glucose (druivensuiker), 40% fructose (vruchtensuiker),

4% andere suikers, 3% andere stoffen zoals organische zuren, mineralen, aminozuren en 4 tot 7 soorten eiwitten.

Honing bevat het enzym glucoseoxidase, dat bij het omzetten van glucose in glucosezuur waterstofperoxide vrijmaakt, dat een ontsmettende werking heeft. Honing verstrekt aan onze vogels betekent ook de medicinale stoffen van de planten waaruit de honing is gewonnen, benutten. Honing van paardenbloemen bijvoorbeeld bevat veel eiwitten, wat het broeden bevordert.

Zo heeft iedere honing zijn eigen uitwerking op het lichaam. De medicinale werking is af te leiden uit de medicinale gegevens van de planten waaruit de honing is gewonnen. Plantenboeken geven vaak deze medicinale werking.

Er bestaan vele soorten honing: o.a. lindenbloesemhoning, klaverhoning, acaciahoning, heidehoning, fruitbloesemhoning, distelhoning, koolzaadhoning, paardenbloemhoning en nog vele andere. Hoe kunnen we honing aan onze vogels verstrekken? We zullen ons altijd moeten realiseren dat honing veel suikers bevat. Hiervan worden vogels te dik, als we het niet met mate geven, dus hoogstens 2 of 3 maal per week.

De zaadetende vogels kunnen op 2 manieren de honing verstrekt krijgen, nl.

- een water/honingoplossing: 1 eetlepel honing oplossen in 1 liter water. De honing kun je het beste oplossen in warm water en laten afkoelen voor het aan de vogels gegeven wordt. Met deze oplossing kunnen we het eivoer of krachtvoer rul maken.
- Je zou de honing ook puur door het eivoer kunnen doen, alleen is dan het probleem dat het eivoer klontig en plakkerig wordt.

Dezelfde water/honingoplossing aan vruchten- en insectenetende vogels verstrekken als drinkwater.

Als de vogels buiten verblijven kun je het in de wintermaanden vaker verstrekken. De liter water/honingoplossing laat zich goed bewaren in een fles in de koelkast. Toch is het beter om deze oplossing niet langer te bewaren dan een week.

Koninginnegelei

Wat is nu precies koninginnegelei. Koninginnegelei is een wittige, gelatineachtige stof, die de voedsterbijen maken in hun speekselklieren. Het is de voeding voor de bijenkoningin. Door deze voeding wordt de koningin groter en leeft langer dan de gewone bijen. Verder moet de koningin ook de vitaliteit bezitten om per dag 2000 eitjes te leggen. Koninginnegelei bevat een groot aantal eiwitten en essentiële aminozuren, suikers, een kleine hoeveelheid onverzadigde vetten, een groot aantal vitaminen, voornamelijk uit de B-groep, mineralen, sporenelementen, hormonenstoffen en enkele vluchtige stoffen die men nog niet kent. Een sterk geconcentreerde honing zou je kunnen zeggen, maar helemaal waar is dat ook weer niet gezien de samenstelling. De eigenschappen van koninginnegelei zijn:

- verhoging van het rendement van de voeding
- bevordering van de opname van zuurstof in de weefsels
- verbetering van de conditie
- verhoging van de weerstand tegen koude
- positieve werking op het hormonale proces.

Door de hormoonstoffen of stoffen die de hormonen beïnvloeden zullen we rekening moeten houden met het feit dat de jonge vogels groter worden dan normaal. Als ze eenmaal volgroeid zijn, heeft de koninginnegelei geen effect meer op het groeiproces. De koningin van de bijen wordt niet voor niets groter dan de andere bijen: ze krijgt als voeding zoals we zagen koninginnegelei.

Het groter worden van de jonge vogels betekent voor de ene soort een voordeel en voor de andere soort een nadeel, gezien de standaardis.

Hoe verstrekken we koninginnegelei aan onze vogels?

- Voor zaadetende vogels een oplossing van 1 theelepel koninginnegelei op 100 ml water. Ook hier geldt weer dat koninginnegelei beter oplost in warm water. Met deze oplossing maken we het ei- of krachtvoer rul.
- Voor vruchten- en insecteneters kunnen we door het honingwater (zie honingwater) nog 1 theelepel

koninginnegelei oplossen en dit verstrekken als drinkwater.

Propolis

Propolis is een stof die de bijen winnen uit de knoppen en harsen van populieren, kastanjes en naaldbomen. Na de verwerking smeren ze het in de korven als bescherming tegen bacteriën, schimmels, gisten en parasieten. Het is een natuurlijk antibioticum met een breed spectrum.

Propolis bevat harsen, vitamines, aminozuren, mineralen en andere sporenelementen.

Klinisch onderzoek heeft aangetoond, dat het voor de mens een effectief middel is tegen nogal wat infectieziekten. Het stimuleert de witte bloedcellen om de bacteriën te doden. Het immuunsysteem van het lichaam wordt door propolis versterkt. Ook verhoogt propolis het effect van vitamine C en stimuleert de bloedsomloop.

Ook van dit bijenproduct kunnen we gebruik maken bij onze vogels. De beste manier om het te verstrekken is via bad- en drinkwater, nectar of honingwater.

De dosering is 5 druppels per 100 ml water, honingwater of nectar.

Aan de zaadetende vogels 7 dagen achter elkaar geven en dan 28 dagen niet.

Bij onze vogels maken we gebruik van propolis op basis van gedistilleerd water. Er is ook propolis op basis van alcohol te krijgen. Dit moeten we echter niet hebben.

Stuifmeelkorrels

Stuifmeel wordt door de bijen verzameld op de mannelijke, bloeiende planten, waarna ze spijsverteringsenzymen aan het stuifmeel toevoegen. De voedingsstoffen waaruit het stuifmeel bestaat, zijn licht verteerbaar en worden gemakkelijk door het lichaam opgenomen. Stuifmeel heeft een verjongend effect op het lichaam, stimuleert de organen en klieren en verhoogt de vitaliteit. Stuifmeel is ook een belangrijke leverancier van antioxidanten, die de milieuvullende stoffen in ons systeem wegnemen, wat weer ten goede komt aan ons immuunsysteem. Onderzoek heeft uitgewezen dat pollen, zoals stuifmeel ook wel genoemd wordt, tevens een goede werking hebben op de weerstand, allergieën helpen verzachten en dat ze antibacteriële en antivirale kwaliteiten hebben. Ook bevorderen de pollen de vruchtbaarheid en verlaagt de cholesterolspiegel.

Stuifmeel bevat 16 verschillende vitamines, alle lichaamsbelangrijke mine-

ralen, veel enzymen en coënzymen, plantaardige vetzuren, koolhydraten, proteïnen en aminozuren. Een alles omvattend natuurlijk voedsel, dat we heel goed bij onze vogels kunnen gebruiken. Voor zaadetende vogels kan het als poedervorm goed verwerkt worden door het ei- of krachtvoer.

Bij vruchten- en insectenetende vogels kan het in poedervorm over de gesneden vruchten gedaan worden. In de meeste kunstmatige nectar zit stuifmeel.

Darrenbroed

Darren zijn mannetjesbijen. Buiten het bevruchten van de koningin en de temperatuurregeling in de korf hebben darren geen andere functie in de bijenkorf. Als de temperatuur in het voorjaar eenmaal hoog genoeg is, worden de darren uit de korf verdreven. Imkers halen meestal de raten met de darrenlarven uit de korf weg. De darrenlarven eten alleen maar voedsel weg uit de honingraten. Als de darrenlarven uit de korven worden gehaald, zijn ze dus nog niet volgroeid. Deze darrenlarven zijn een goed eiwitrijk voedsel voor onze vogels, de grotere vruchten- en insectenetters.

In overleg met een imker is dit darrenbroed tegen kostprijs van de raten wel verkrijgbaar.

De raten met de darrenlarven zijn goed te bewaren in de diepvries. Je breekt een stuk raat af en het kan zo aan de vogels gegeven worden.

Als de vogels deze voeding niet kennen is het goed de raten aan beide kanten, er zitten aan weerszijden lar-

ven, open te steken met een mes, zodat de vogels er makkelijk bij kunnen.

Zo zien we dat een bijenvolk ook voor onze vogels van groot nut kan zijn. Wij moeten ons er wel toe aanzetten van deze natuurlijke producten gebruik te maken.

Via de imkerverenigingen vernemen we de laatste tijd berichten dat het aantal imkers daalt. Dat betekent dat er op langere termijn ook minder bijenproducten op de markt zullen komen.

Door cultuurgrondverlies en veranderde landbouwproducten vinden de bijen steeds moeilijker voedsel. De imkers zullen steeds meer moeite moeten doen om hun bijenvolken aan voedsel te helpen. Van de imker met wie wij veel contact hebben, vernamen wij dat hij met zijn bijen dit jaar naar Duitsland is moeten gaan om koolzaadnectar te kunnen vinden. Als dit de trend wordt, zullen steeds meer imkers afhaken en dat is een groot verlies aan natuurlijke voeding voor mens en dier.

Alles staat in ons biologisch systeem met elkaar in verbinding. Over cultuurgoedverlies horen we regelmatig dat we dat moeten zien te voorkomen. Maar hoe gaat het met de kwaliteit van onze basislevensbehoeften zoals lucht, water, voedsel enz.? Als we niet op onze hoede zijn, zal deze kwaliteit alleen maar verslechteren.

A Lemmers

HET PROGRAMMA VAN VOGEL 2001

maandag 4 december 2000
zondag 7 januari 2001

maandag 8 januari 2001
dinsdag 9 januari 2001
donderdag 11 januari 2001

vrijdag 12 januari 2001

zaterdag 13 januari 2001

zondag 14 januari 2001

Sluitingsdatum van de inschrijving.

Inbrengen van de vogels tussen 11.00 en 17.00 uur. Deelnemers met principiële bezwaren kunnen de vogels op zaterdag 6 januari inbrengen tussen 16.00 en 17.00 uur. Keuring van alle voor de tentoonstelling ingebrachte vogels. Examens keurmeesters.

Om 11.30 uur officiële opening o.l.v. de voorzitter van de NBvV, de heer Mr H.J.M. Stienen.

Openstelling voor het publiek om 11.00 uur tot 18.00 uur.

Verkoopklasse geopend van 11.00 tot 17.00 uur.

Openstelling voor het publiek van 10.00 tot 18.00 uur.

Verkoopklasse geopend van 11.00 tot 17.00 uur.

Openstelling voor het publiek van 10.00 tot 17.00 uur.

Verkoopklasse geopend van 11.00 tot 15.00 uur.

Prijzuitreiking aan de kampioenen om 14.30 uur.

Vanaf 15.00 uur teruggave van de niet-verkochte vogels uit de verkoopklasse.

Vanaf 17.00 uur, na de officiële sluiting, teruggave van de wedstrijdvogels.

Neushoornvogels

Twee interessante soorten uit Afrika

Tekst en foto's: Cyril Laubscher. Vertaling: Peter Otten

(alle rechten voorbehouden)

In de vogelwereld wedijveren neushoornvogels met de toekans uit Zuid-Amerika om de grootste snavel. Toekans echter kunnen zich met hun snavel niet meten met de massieve, kleurrijke snavels die de Aziatische neushoornvogels sieren. Het nestgedrag van de neushoornvogels is evenwel nóg interessanter.

Afrika heeft twintig soorten, twee ervan zijn hoomraven (*Bucorvus*) met een totaal andere leefomgeving dan alle andere neushoornvogels. Het *Tockus*-genus omvat zestien soorten, waarvan er twee het onderwerp van dit artikel zijn. Men vindt ze regelmatig in de avicultuur.

De roodsnaveltok (*Tockus erythrorhynchus*) en de Afrikaanse grijze tok zijn wijdverbreide leden van deze groep en beide soorten komen voor van zuidelijk Afrika noordwaarts tot Centraal-Afrika en in de andere richting tot Senegal in West-Afrika. De verspreiding kent evenwel een vlektening in dit gebied. De vogels bewonen doorgaans droog savannengrassland en gebieden met veel bossen, maar geen van beide leeft in regenwoud.

Roodsnaveltokken foerageren voornamelijk op de grond en zoeken

mest- en andere kevers, larven, sprinkhanen, treksprinkhanen en termieten. Eieren en jongen van roodbekwevers (*Quelea quelea*) worden ook af en toe gegeten. Fruit ook, maar dat eten ze waarschijnlijk minder dan de grijze tok, die vooral leeft van sprinkhanen, grote kevers, kameleons, boomkijkers en kleine knaagdieren. In het droge seizoen eten ze meer fruit.

In hun nestgedrag zit bij neushoornvogels het grote verschil. De paarbinding is heel hecht en in het broedseizoen is de pop geheel afhankelijk van de man voor haar overleving, vooral in de eerste zes weken van het broeden en voeren van de jongen. In deze periode namelijk ondergaat ze een volledige rui van vlieg- en staartveren, terwijl ze zichzelf heeft ingebouwd door de opening dicht te metselen ofwel met haar eigen uitwerpselen of met modder, gebracht door de man.

grijze tok - pop

Slechts een kleine spleet blijft open en hierdoor voert de man de pop. De pop spuit haar uitwerpselen ook door deze spleet naar buiten en de nauwkeurigheid waarmee dit gebeurt, is hoogst opmerkelijk.

Een modaal legsel bestaat uit drie tot vier eieren, die na 24 tot 26 dagen uitkomen. De jongen blijven 42 tot 50 dagen of meer in het nest. Als de pop halverwege de nestperiode de rui heeft voltooid, breekt ze uit het nest en helpt dan de man bij het voeren van de jongen.

Men ziet neushoornvogels gewoonlijk in dierentuinen, maar de kleinere roodsnaveltok en grijze tok (rond de 46 cm) vindt men af en toe ook wel in privé collecties. Ze hebben een nogal ruime voliëre nodig die bovenal een vorstvrije slaapruiimte moet bevatten, want de vogels zijn zeer gevoelig voor vorst. Men kan ze beter niet met kleine vogels samen houden.

Men geeft ze bij voorkeur een goed insectivorenvoedsel, aangevuld met gemalen rauw vlees en stukjes dode muis. In dobbelstenen gesneden fruit en bessen worden ook wel gegeten en regelmatig moeten ze levend voer hebben. In een correcte voliëreomgeving, met grote nestkasten met een nestopening die klein genoeg is om met modder dichtgemaakt te kunnen worden, is er al broedresultaat bereikt. Als er jongen in het nest zijn, is het nodig treksprinkhanen, sprinkhanen en krekels te voeren.